

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ERAELU KAITSE JA RIIGI LÄBIPAISTVUSE EEST

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/18/1203

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspeksiooni peainspektor Elve Adamson

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 18.06.2018 Tallinnas

Vaide esitamise aeg 04.05.2018 (registreeritud inspeksioonis 07.06.2018)

Teabevaldaja TS Laevad OÜ
address: Sadama 25, 15051 Tallinn
e-posti address: info@tslaevad.ee

Teabevaldaja vastutava isik Juhatusesimees

Vaide esitaja (teabenõudja) Eesti Rahvusringhääling
address: F. R. Kreutzwaldi 14, 15029 Tallinn
e-posti address: err@err.ee

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lg 4 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie;

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata uuesti läbi vaide esitaja 05.04.2018 ja 06.04.2018 teabenõuded, milles vaide esitaja soovis parvlaev "Tiiu" remondiga seotud kindlustuspoliisi, kahjuteadet, defekteerimisakti, kahjuhüvitamise otsust ja muud kindlustusjuhtumiga seotud dokumente ning laeva seisundi kohta tehtud ettekirjutusi. Väljastada soovitud dokumendid ulatuses, millele piirangud ei laiene. Iga väljastamata jäetud dokumendi osas (ka juhul kui dokument väljastatakse osaliselt) viidata konkreetsele alusele ja põhjendada keeldumist. Kui soovitud dokumente ei eksisteeri või kui küsitud dokumendid ei puuduta avalike ülesannete täitmist ja/või avaliku raha kasutamist, siis keelduda teabe väljastamisest ning viidata konkreetsele alusele;

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 29.06.2018.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse

Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (üaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adreessaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 1200 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adreessaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja on korduvalt ajavahemikul 03.03.2018-06.04.2018 pöördunud TS Laevad OÜ poole ning soovinud nii selgitusi kui dokumente seoses parvlaev „Tiiu“ remondi kuludega.
2. 05.04.2018 ja 06.04.2018 soovis vaide esitaja parvlaev "Tiiu" remondiga seotud kindlustuspoliisi, kahjuteadet, defekteerimisakti, kahjuhüvitamise otsust ja muid kindlustusjuhtumiga seotud dokumente ning laeva seisundi kohta tehtud ettekirjutusi.
3. 25.04.2018 keeldus TS Laevad OÜ soovitud dokumentide väljastamisest põhjusel, et soovitud teave on seotud ärisaladusega ja ühtlasi hetkel poolelioleva kohtuvaidlusega.
4. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ning esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Eesti Rahvuringhäälingu ajakirjanik pöördus 03.03.2018 TS Laevad OÜ poole palvega esitada parvlaev "Tiiu" remondiga seotud kulude suurus (remont, asenduslaeva rent, lisakulud). TS Laevad esindaja vastas, et remondikulud kattis kindlustus, kuid ajakirjaniku 29.03.2018 palvele väljastada kindlustuspoliis, kahjuteade, defekteerimisakt, kahjuhüvitamise otsus ja muud kindlustusjuhtumiga seotud dokumendid ning asenduseks tellitud parvlaev "Hiiumaa rendileping" vastas TS Laevad esindaja, et ei saa väljastada informatsiooni, mis on seotud lepingulise konfidentsiaalsuskohustusega. Lisaks asus TS Laevad esindaja seisukohale, et küsitud teabe osas ei ole äriühing teabevaldaja avaliku teabe seaduse mõistes.

05.04.2018 küsis ajakirjanik täpsustavalt informatsiooni võimalike ettekirjutuste kohta, mis võidi teha parvlaev "Tiiu" seisukorra kohta. ERRi ajakirjaniku poolt saadeti 06.04.2018 põhjalike selgitustega täiendav nõue, milles esitati seisukoht TS Laevad OÜ seisundi kohta teabevaldajana ja küsitud teabe avalikustamise kohustuse kohta. Nimetatud korduvale teabenõudele vastas TS Laevad OÜ 25.04.2018 e-kirjaga, milles seisis, et poolt soovitud teave on seotud ärisaladusega ja ühtlasi hetkel poollelioleva kohtuvaidlusega. Väinamere Liinid OÜ (kustutamishoiatus) ja aktsiaselts Saaremaa Laevakompanii (kustutamishoiatus) on esitanud TS Laevad OÜ ja Osäühing TS Shipping vastu kohtusse hagi, mis puudutab otseselt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning TS Laevad OÜ ja TS Shipping OÜ vahelist sõitjateveo avaliku teenindamise lepingut. Kuni käimasoleva kohtuprotsessi lõpuni ei pea me võimalikuks väljastada infot, mis seondub nimetatud kohtuvaidlusega.

ERR on seisukohal, et ajakirjaniku nõutud dokumendid avaliku teabega tuleks välja anda alljärgnevatel põhjustel.

Avaliku teabe seaduse (AvTs) § 3 kohaselt on avalik teave mistahes viisil ja mis tahes andmekandjale jäädvustatud teave, mis saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Teabevaldajaks AvTs § 5 alusel on riigi- ja kohalike omavalitsuse asutuste ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute kõrval ka eraõiguslik juriidiline isik kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist.

Ühistranspordi seaduse kohaselt korraldatakse avaliku sõitjateveo teenindamiseks vajaliku vedaja leidmiseks riigihankeid. Vedajale pannakse avaliku teenindamise lepingu alusel kohustus tagada üldist huvi pakkuv avalik sõitjateveo teenus, mida vedaja oma majanduslikest huvidest lähtuvalt ilma hüvitusega ei osutaks või ei osutaks samas mahus või samadel tingimustel.

2014. aasta detsembris sõlmiti avaliku teenindamise leping maakondadevahelist parvlaeva liiklust korraldava Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) ning TS Laevad OÜ ja OÜ TS Shipping vahel Virtsu-Kuivastu ja Heltermaa-Rohuküla liinide teenindamiseks alates 1. oktoobrist 2016 kuni 30. septembrini 2026 (avaldatud Riigi Teatajas: <https://www.riigiteataja.ee/akt/112122014007>) (edaspidi Haldusleping).

Seega on TS Laevad OÜ, kui avaliku teenuse osutaja, teabevaldaja AvTs mõistes osas, mis puudutab avaliku teenuse osutamist.

Ühistranspordiseaduse kohaselt võib riigieelarvest toetada või rahastada sõitjatevedu Eesti mandri ning saarte ja väikesaarte vahelisel, Saaremaa ja Hiiumaa vahelisel ning Saaremaa ja Saare maakonna haldusterritooriumil asuvate väikesaarte vahelisel laeva-, väikelaeva- ja parvlaevaliinil.

Haldusleping sätestab avaliku liiniveo teenuse (edaspidi veoteenus) teostamise tingimused, samuti veoteenusu tasu arvestamise põhimõtted ning vedajale sihtotstarbelise ühistransporditoetuse maksmise korra.

Ühistranspordiseaduse § 24 ja 25 sätestavad ühistransporditoetuse andmise võimaluse avaliku teenindamise lepingu alusel teostatava liiniveo rahastamiseks.

Halduslepingu täitmiseks kohustub MKM maksma vedajale ühistransporditoetust osutatud veoteenusu eest ja osutatud veoteenusu kulude alusel vastava eelarveaasta riigieelarves selleks

sihtotstarbeliselt eraldatud vahendite arvelt seaduses ja Lepingus sätestatud korras.

Seega kasutab TS Laevad OÜ riigieelarvest eraldatud, avaliku teenuse osutamiseks ettenähtud vahendeid.

Halduslepingu punkti 24 kohaselt võib vedaja ühistransporditoetust kasutada avaliku liiniveoga seotud kulude katteks, muuhulgas remondiks (sh klassiremont, dokiremont, jooksev remont, hooldus).

Ühistranspordiseaduse § 23 kohustab vedajat ristsubsideerimise vältimiseks ja avalikule liiniveole riigieelarvest või omavalitsusüksuse eelarvest eraldatud toetuse sihipäraseks kasutamiseks pidama oma raamatupidamises eraldi tulude ja kulude arvestust avaliku teenindamise lepingu alusel teostatava liiniveo teenuse kohta.

Halduslepingu osa VII punkt 24 sätestab, et lepingu alusel teostatava veoteenuse ja enda muu majandustegevuse tulude ja kulude arvestust peab vedaja eraldatuna ja dokumenteerituna nii, et on võimalik lepingu täitmise kulude ja tulude kontroll lahus vedaja muust majandustegevusest.

Seega on nii ühistranspordi seaduse kui ka halduslepingu kohaselt vedajal kohustus pidada arvet avalike vahendite kasutamise kohta.

AvTs § 36 lõike 1 punktide 9 ja 10 kohaselt on teabevaldajal keelatud tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks dokumente riigi eelarvehahendite kasutamise kohta ja teabevaldaja varaliste kohustuste kohta. Nimetatud keeld kehtib ka eraõiguslikule juriidilisele isikule riigieelarvest eraldatud vahendite kasutamise osas.

AvTs § 35 lg 1 punktid 1 ja 2 kohustavad teabevaldajat tunnistama asutusesiseseks teabeks vaid kriminaal- või väärteomenetluses kogutud teabe ja riikliku järelevalve menetluse käigus kogutud teabe kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni. Seega ei ole alust teabevaldajal tsiviil- või haldusmenetluses kasutatavaid, avalikke dokumente tunnistada juurdepääsupiiranguga teabeks. Juhul, kui mõni dokument sisaldab ärisaladust, on võimalik see osa dokumenditest jätta avalikustamata, kuid ärisaladuse klausli varjus ei ole võimalik keelduda dokumentide väljaandmisest, mille osas AvTs sätestab keelu nendele juurdepääsu piirangu kehtestamiseks.

*Tulenevalt eeltoodust palun kohustada TS Laevad OÜ-d väljastama teabenõude korras ajakirjanikule dokumendid, mis käsitlevad parvlaev "Tiiu" remondiga seonduvat: **kindlustuspoliisi, kahjuteate, defekteerimisakti, kahjuhüvitamise otsuse ja muud kindlustusjuhtumiga seotud dokumendid ning laeva seisundi kohta tehtud ettekirjutused.***

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

*TS Laevad OÜ (edaspidi ka **Vedaja**) esitab oma seisukoha ja vastused Andmekaitse Inspeksiooni poolt esitatud järelepärimisele seoses Rahvusringhäälingu poolt esitatud vaidega.*

Rahvusringhäälingu ajakirjanik on esitanud TS Laevad OÜ-le alates märtsist järjepidevalt erinevaid teabenõudeid, millele oleme ka osaliselt vastanud. Ühel hetkel hakati esitama küsimusi, mis olid ajastatud ja seonduvad otseselt viidatud poolelioleva kohtuvaidlusega (nt TS Laevad OÜ kütusekulu, kuluarvestus jne), ehk TS Laevad OÜ-l tekkis põhjendatud kahtlus, et hagejad (sisuliselt maksejõuetud) kasutavad avalik-õigusliku meedia ajakirjanikku enda huvides TS Laevad OÜ vastu esitatavate põhjendamatute nõuete genereerimisel, et kasutada

hiljem selle tulemusena koostatud „ajakirjanduslikke teoseid“ kohtumenetluses tõenditena. Nt esitasid hagejad oma väidete tõenduseks hagi lisadena ajalehes „Postimees“ ilmunud artikleid. Kui TS Laevad OÜ esitas oma seisukohad ja vastuväited, anti kohtu poolt hagejatele omapoolsete vastuväidete esitamiseks tähtaeg, mille kestel ajakirjanik hakkas esitama küsimusi, mille vastused seonduksid otseselt hagejate poolt kohtule oma seisukohtade põhjendamisega. TS Laevad OÜ käsitleb sellist käitumist ajakirjaniku poolt ajakirjanduseetika olulise rikkumisena ja kavatses algatada vastava menetluse.

1. Kas parvlaev „Tiiu“ kindlustusmaksed tasutakse riigi poolt makstavatest ühistranspordi toetuse summadest?

Nii ei saa otseselt väita. Riik tegi MKM-i vahendusel avaliku hanke veoteenuse ostmiseks. Pakkujad esitasid pakkumused oma teenuse maksumuse kohta. TS Laevad OÜ võitis hanke ja tema poolt esitatud pakkumuses toodud hinnaga sõlmiti sõitjateveo avaliku teenindamise leping (edaspidi leping). **Seega, hanke tulemusena sõlmitud lepinguga ei lepitud kokku mitte veoteenusega TS Laevad OÜ-l tekkivate tegelike kulude katmises, vaid TS Laevad OÜ-lt hankel parimaks tunnistatud hinnaga teenuse ostmises.**

Virtsu-Kuivastu ja Rohuküla-Heltermaa liinidel kehtivad piletihinnad on kehtestanud Majandus- ja taristuminister oma määrusega. Riik maksab TS Laevad OÜ-le ühistransporditoetust lepingu alusel veoteenuse tasu ja laekunud piletitulu vahena.

Sarnaselt igale äriühingule peab TS Laevad OÜ katma saadavast tulust kõik oma tegevusega, ehk veoteenuse osutamisega seotud kulud, sh ka kindlustuskulud. **Lepingu täitmise tegelik kulu on TS Laevad OÜ äririsk. Juhul kui TS Laevad OÜ tegelik kulu osutub suuremaks kui lepingust saadav tulu, peab TS Laevad OÜ osutama veoteenust näiteks ka kahjumiga, kuna veoteenuse osutamise tegelikud kulud ei kuulu kompenseerimisele.**

Lepingu punkt 24 käsitleb aruandluse esitamisega seonduvat ja ühistransporditoetuse sihtotstarbelisuse sätestamist tuleb mõista selliselt, et aruandluses peavad kajastuma vaid veoteenusega seotud kulud, st juhul kui veoteenus oleks vaid üks Vedaja tegevusaladest, siis muude tegevuste kulusid ei või seal näidata. Lepingu projekt oli hankedokumentide osa, ehk see ei olnud spetsiaalselt TS Laevad OÜ jaoks koostatud vaid mõeldud universaalsena, katmaks juhtumeid kus teenuse osutaja pakub veoteenust lisaks muudele tegevustele, mitte eraldi äriühingu kaudu nagu TS Laevad OÜ. Ehk nimetatud punkt on lepingus läbipaistvuse huvides ja eelkõige silmas pidades, et teenuse osutamisel saadav tulu oleks mõistlik, mitte ülemäärane ja vastaks Altmarki kriteeriumidele ning hankijal oleks võimalik saada detailset aruandlust selle nõude täitmise kontrollimiseks, vältimaks keelatud riigiabi andmist. Vastasel juhul oleks võimalik Altmarki mõistes ülemäärase kasumi varjamiseks näidata Vedaja poolt aruandluses veoteenusega mitteseotud kulusid.

Kokkuvõttes on TS Laevad OÜ-l lepingu alusel **kohustus sõlmida vastav kindlustusleping, mille eest tasub TS Laevad OÜ oma tuludest ehk kindlustusmaksed tasutakse riigi poolt makstavatest ühistransporditoetuse summadest vaid osaliselt, mistõttu on ebaõige väita, et kogu kindlustusega seonduv on avalik info.** Asjaolu, et hanke kaudu hangitud teenuse tellijaks on riik, ei muuda vastavate teenuste osutamiseks ettevõtjate kantud tegelikke kulusid seetõttu avalikuks infoks. Samuti on lepingu punktis 25 märgitud, et MKM tagab, et kontrollimise käigus teatavaks saanud Vedaja või tema lepingupartneri ärisaladus hoitakse konfidentsiaalsena, mis selgelt viitab, et **kogu aruandluse käigus TS Laevad OÜ poolt riigile edastatav info ei ole avalik teave, sest sisaldab ärisaladust, kuna kogu avaliku teenuse osutamisega kaasnevad äririski kannab teenuse osutaja TS Laevad OÜ. Teiseks, kui see oleks avalik info siis oleks äriühingutel võimatu võita kahte järjestikust lepinguperioodi, kuna esimesel perioodil saab Veoteenust osutava äriühingu iga detail konkurentidele teatavaks, kuid vastupidi mitte.**

2. Kelle poolt on koostatud kahjuhüvitamise teade ja defekteerimisakt?

Kahjuhüvitamise otsus ja aruanne on koostatud kindlustusseltsi esindaja Marine Underwriters poolt. Kindlustusseltsi poolt kaetud kulud või nende poolt tellitud teenuste osutamisega seonduv teave ei ole avalik info, sest need kulud kannab kindlustusselts ja TS Laevad OÜ-l ei ole sellega seoses otseseid kulusid. Kindlustuse omavastutuse osas esitas TS Laevad OÜ nõude laevatehasele, kuna selle arvatav põhjus oli seotud asjaoluga, millele kehtis laevatehase poolt antud garantii.

3. Milliseid kahjujuhtumiga seotud dokumente TS Laevad valduses on peale teabenõudja poolt teabenõudes küsitud dokumentide?

Dokumente on palju ja suures plaanis saab neid liigitada kindlustusjuhtumiga seotud, klassifikatsiooniühingu (DNV-GL) ja Ohutusjuurdluse Keskuse poolt koostatavad dokumendid. Esitame Teile klassiühingu DNV-GL poolt koostatud dokumendid, mille alusel on laev lubatud liinile pärast õnnetusjuhtumit (juurde lisatud).

4. Mis on nendes dokumentides ärisaladus?

Kui dokumendid on koostatud kindlustusseltsi poolt, sisaldavad need kindlustusseltsi ärisaladust. Sellised dokumendid ei ole avalikud ja nende avalikustamine mõjutaks olulisel määral kindlustusseltsi äritegevust. TS Laevad OÜ-l ei ole õigust avaldada teise juriidilise isiku ärisaladusega kaitstud teavet. Ohutusjuurdluse Keskuse aruanded on pärast nende valmimist avalikud.

5. Kas ja kelle poolt on tehtud ettekirjutusi parvlaeva „Tiiu“ tehnilise seisundi kohta?

Parvlaeva „Tiiu“ tehnilise seisundi kohta ei ole ettekirjutusi tehtud. Teabenõudja nõuab järjepidevalt dokumente, mida ei ole olemas.

6. Palun selgitada, kuidas AS Saaremaa Laevakompanii ja Väinamere Liinid OÜ poolt TS Laevad ja OÜ TS Shipping vastu kohtusse esitatud hagi, mis puudutab MKMi ja TS Lavad ning OÜ TS Shipping vahelist avaliku teenindamise lepingut, on seotud vaide esitaja poolt soovitud parvlaeva „Tiiu“ remondi ja kindlustuse dokumentidega?

Hagi on seotud vaide esitaja poolt nõutud dokumentidega selliselt, et ajal kui hagejad pidid kohtule vastama ja esitama oma põhjendused hagi esitatud väidetele (nt kütusekulu), siis nende vastuste saamiseks hakati ajakirjaniku vahendusel TS Laevad OÜ-le teabenõudeid esitama. Küsimused ja nende ajastus kattus täpselt kohtu poolt antud vastamise tähtaegadega ja kui sobivaid vastuseid ei saadud, taotles hageja vastamise tähtaja pikendamist. TS Laevad OÜ hinnangul ei saanud sellised küsimused ja nende ajastus olla juhuslik.

7. Kas, kelle poolt ja mille alusel on nendele dokumentidele kehtestatud juurdepääsupiirangud?

Vastavalt meresõidu ohutuse seadusele (edaspidi MSOS) viiakse laevaõnnetuse puhul Ohutusjuurdluse Keskuse poolt läbi ohutusjuurdlus, mille käigus selgitatakse välja kõik olulised asjaolud. Ohutusjuurdluse Keskuse poolt koostatud ohutusjuurdluse aruanne on avalik, välja arvatud andmete osas, millele on seaduse alusel kehtestatud juurdepääsupiirang, nagu laevaõnnetuses osalejate ja tunnistajate isikuandmed, nende seletuskirjad, ettekanded ning küsitluse protokollid ei ole avalikud (MSOS § 73 lg 5). Praeguse seisuga ei ole parvlaeva „Tiiu“ ohutusjuurdluse aruanne veel lõplikult valminud ehk menetlus on pooleli, mistõttu seda ei ole võimalik avaldada. Vastava dokumendi leiab pärast avaldamist Ohutusjuurdluse Keskuse veebilehelt: <http://www.ojk.ee/et/juurdlused/42%2B40>

8. Ühtlasi palun mulle edastada koopiad vaide esitaja poolt laeva seisundi kohta tehtud ettekirjutustest (juhul kui neid on tehtud).

Kinnitame, et vaide esitaja (Rahvusringhääling) poolt ei ole tehtud ettekirjutusi parvlaeva „Tiiu“ seisundi kohta. Samuti ei ole ükski teine isik või asutus teinud ettekirjutusi laeva seisundi kohta. Teabevaldaja ei saa aru, milliseid dokumente soovitakse.

Edastame Teile koopiad kindlustuspoliisist ja DNV GL dokumendid (kus on detailselt kajastatud kahjustuste iseloom ja ulatus) järelevalve teostamiseks teabenõude täitmisega seotud vaidemenetluse lahendamiseks. TS Laevad OÜ on jätkuvalt seisukohal, et nimetatud dokumendid on konfidentsiaalsed ja selle sisu ei kuulu avaldamisele kolmandatele isikutele. TS Laevad OÜ soovib kaitsta ärisaladust ning hoida konfidentsiaalsena eelnevalt nimetatud dokumente, mille avaldamiseks puudub avalik huvi.

Tulenevalt eeltoodud põhjendustest oleme seisukohal et teabenõude täitmisest keeldumine oli TS Laevad OÜ poolt põhjendatud ja kooskõlas avaliku teabe seadusega.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

TS Laevad OÜ teabevaldajana

Vaidlust ei ole selles, et TS Laevad OÜ puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kes täidab avalikke ülesandeid. AvTS § 5 lg 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või -lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid teenuseid – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist. AvTS § 5 lg 3 p 2 sätestab, et teabevaldajaga võrdsustatakse mh äriühing teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist.

Avaliku teabe seaduse mõttes on avaliku ülesande üks liik avalik teenus. AvTS § 5 lg 2 nimetab avalike ülesannetena haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalteenused. Samas tuleb arvestada, et avalikku teenust on erinevas kontekstis sisustatud väga erinevalt, samuti kasutavad õigusaktid erinevaid mõisteid.

Avaliku teenindamise kohustus ühistranspordiseaduse § 18 kohaselt on pädeva asutuse kindlaks määratud nõue tagada üldist huvi pakkuv avalik sõitjateveeteenus, mida vedaja oma majanduslikest huvidest lähtuvalt ilma hüvitusega ei osutaks või ei osutaks samas mahus või samadel tingimustel.

2014. aasta detsembris sõlmiti avaliku teenindamise leping maakondadevahelist parvlaeva liiklust korraldava Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) ning TS Laevad OÜ ja OÜ TS Shipping vahel Virtsu-Kuivastu ja Heltermaa-Rohuküla liinide teenindamiseks alates 1. oktoobrist 2016 kuni 30. septembrini 2026.

Ühistranspordiseaduse § 25 lg 1 p 3 kohaselt võib riigieelarvest toetada või rahastada sõitjatevedu Eesti mandri ning saarte ja väikesaarte vahelisel, Saaremaa ja Hiiumaa vahelisel ning Saaremaa ja Saare maakonna haldusterritooriumil asuvate väikesaarte vahelisel laeva-, väikelaeva- ja parvlaevaliinil. Ühistranspordiseaduse § 24 ja 25 sätestavad ühistransporditoetuse andmise võimaluse avaliku teenindamise lepingu alusel teostatava liiniveo rahastamiseks.

Halduslepingust nähtub, et MKM kohustub lepingu täitmiseks maksma vedajale ühistransporditoetust osutatud veoteenuse eest ja osutatud veoteenuse kulude alusel vastava eelarveaasta riigieelarves selleks sihtotstarbeliselt eraldatud vahendite arvelt seaduses ja Lepingus sätestatud korras.

Tulenevalt eeltoodust on TS Laevad OÜ eraõiguslik juriidiline isik, kes täidab 11.12.2014 lepingu nr 14-009 alusel avalikku ülesannet ühistranspordi vallas avaliku liiniveo teostamiseks. Ühtlasi antakse talle selleks riigi poolt toetust.

Kuigi TS Laevad OÜ osutab avalikku teenust ehk siis täidab üleveoteenuse osutamisel avalikke ülesandeid, on TS Laevad OÜ puhul siiski tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga. Ehk siis ei laiene talle teabevaldaja kohustused kogu tema valduses oleva teabe osas, vaid ainult teabe osas, mis puudutab üleveoteenuse osutamist (milleks on eelkõige, millistel aegadel, tingimustel ja hinnaga osutatakse üleveoteenust) ning teabe osas, mis puudutab riigilt saadud raha kasutamist.

Seega ei ole inspektsiooni hinnangul antud juhul avalikuks teabeks kindlustuse poolt kindlustusjuhtumiga seoses koostatud dokumendid, kuna nende puhul ei ole tegemist teabega üleveoteenuse osutamise kohta. Samuti ei ole kindlustuse poolt tehtud väljamaksed seotud avaliku raha kasutamiseega. Samas ei ole teabenõude vastusest üheselt arusaadav, mis alusel mingi dokumendi väljastamisest keeldutakse. Viidatud on ainult üldistele alustele, et dokumendid on konfidentsiaalsed, sisaldavad ärisaladust ja on seotud kohtuvaidlustega. Siinkohal juhin TS Laevad OÜ tähelepanu sellele, et kui tegemist on avaliku teabega, siis ei saa teabevaldaja oma lepingupartneriga kokku leppida dokumentide konfidentsiaalsuse osas, vaid avalikule teabele saab juurdepääsu piirata üksnes juhul kui selleks on õiguslik alus. Kui aga küsitud teave ei puuduta avalike ülesannete täitmist ning TS Laevad OÜ ei ole selles osas teabevaldjaks, siis tuleb ka vastaval alusel teabenõude täitmisest keelduda.

Inspektsiooni hinnangul tuleks siiski avaliku teabena käsitleda kindlustuspoliisi, mille sõlmimise kohustus tuleneb halduslepingust ja mille eest tasumiseks kasutatakse ka (vähemalt osaliselt) riigilt saadud raha. Samas ei saa välistada, et ka poliis võib mingis osas sisaldada piiranguga teavet. Sellisel juhul tuleb väljastada see osa dokumendist, millele piirangud ei laiene ning ülejäänud osas põhjendada keeldumist (AvTS § 38 lg 2 ja AvTS § 23 lg 3).

Teabenõude täitmisest keeldumine

Vaide esitaja on TS Laevad OÜ-lt soovinud teabenõude korras *dokumente, mis käsitlevad parvlaev "Tiiu" remondiga seonduvat: kindlustuspoliisi, kahjuteadet, defekteerimisakti, kahjuhüvitamise otsust ja muid kindlustusjuhtumiga seotud dokumente (06.04.2018) ning laeva seisundi kohta tehtud ettekirjutusi (05.04.2018).*

25.04.2018 on TS Laevad OÜ keeldunud soovitud teabe väljastamisest põhjusel, et soovitud teave on seotud ärisaladusega ja poolelioleva kohtuvaidlusega (siinkohal jäi inspektsioonile arusaamatuks, kuidas ja millised parvlaev „Tiiu“ kahjukäsitlusega seotud dokumendid on seotud kohtuvaidlusega). Samuti ei selgu vastusest teabenõudele, kas või mis põhjusel ei väljastata vaide esitaja soovitud ettekirjutusi. Vastuses inspektsiooni järelepärimisele on TS Laevad OÜ selgitanud, et vaide esitaja soovitud ettekirjutusi parvlaev „Tiiule“ tehtud ei ole, kuid seda pole selgitatud vaide esitajale.

Vaide esitaja ei nõustunud sellega, et küsitud dokumentidele on kehtestatud piirang seoses kohtuvaidlusega järgmisel põhjusel: „... AvTs § 35 lg 1 punktid 1 ja 2 kohustavad teabevaldajat tunnistama asutusesiseseks teabeks vaid kriminaal- või väärteomenetluses kogutud teabe ja riikliku järelevalve menethuse käigus kogutud teabe kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni. Seega ei ole alust teabevaldajal tsiviil- või haldusmenetluses kasutatavaid, avalikke dokumente tunnistada juurdepääsupiiranguga teabeks. Juhul, kui mõni dokument sisaldab ärisaladust, on võimalik see osa dokumentidest jätta avalikustamata, kuid ärisaladuse klausli varjus ei ole võimalik keelduda dokumentide väljaandmisest, mille osas AvTs sätestab keelu nendele juurdepääsu piirangu kehtestamiseks“.

Siinkohal ma siiski vaide esitajaga nõustuda ei saa. Nimelt lubab AvTS § 35 lg 2 p 4 kehtestada

teabevaldajal piirangu tsiviilkohtumenetluses riigi kui menetlusosalise huvisid kahjusta võivale teabele kuni kohtulahendi tegemiseni. Seaduse seletuskirja kohaselt ei ole tsiviilvaidluses põhjendatud panna üht poolt ebavõrdsesse seisu, kohustades teda avaldama kohtuasjadega seonduvaid materjale enne kohtulahendi tegemist.

Seega juhul kui mõne vaide esitaja soovitud dokumendi puhul on tegemist ka tsiviilasja kohtumenetluse dokumendiga, siis on TS Laevad OÜ-l võimalik keelduda nende dokumentide väljastamisest eelnimetatud sätte alusel, kuid keeldumist tuleb põhjendada. Haldusajades seadus sellist üldist piirangu alust ette ei näe. Haldusajade puhul saab piirangu kehtestada üksnes selle osale teabest, mille alused on ära toodud AvTS §-s 35 või valdkondade eriseadustes.

Tulenevalt eeltoodust tuleb TS Laevad OÜ-l vaide esitaja 05.04.2018 ja 06.04.2018 teabenõudes soovitud dokumendid (parvlaev "Tiiu" remondiga seotud kindlustuspoliis, kahjuteade, defekteerimisakt, kahjuhüvitamise otsus ja muud kindlustusjuhtumiga seotud dokumendid ning laeva seisundi kohta tehtud ettekirjutused) uuesti üle vaadata ning väljastada soovitud dokumendid ulatuses, millele piirangud ei laiene. Iga väljastamata jäetud dokumendi osas (ka juhul kui dokument väljastatakse osaliselt) viidata konkreetsele alusele ja põhjendada keeldumist. Kui soovitud dokumente ei eksisteeri või kui küsitud dokumendid ei puuduta avalike ülesannete täitmist ja/või avaliku raha kasutamist, siis keelduda teabe väljastamisest ning viidata konkreetsele alusele.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel